

Lekmannarevisor i
AC-Net Externservice AB

2020-03-03

Till årsstämman i AC-Net Externservice AB
(556538–4095)

Granskningsrapport år 2019

Jag, av fullmäktige i Region Västerbotten utsedd lekmannarevisor, har granskat verksamheten i AC-Net Externservice AB. I granskningsarbetet har jag tagit hjälp av en sakkunnig från revisionskontoret på Region Västerbotten.

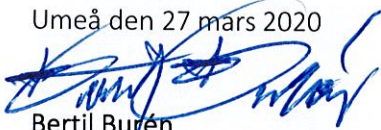
Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisor har i uppdrag att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och fullmäktiges revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Granskningen visade att styrelsen inte säkerställde en tillräcklig intern kontroll över verksamheten år 2019. Styrelsen hade exempelvis inte beslutat om verksamhetsplan, internkontrollplan eller attestordning. Granskningen visade också att återrapporteringen i årsredovisningen kunde utvecklas. Av styrelsens protokoll framgick att styrelsen under året hållit sig informerad om verksamheten. Positivt är att VD redan påbörjat arbetet med förbättringsåtgärder utifrån synpunkter som framkom under granskningen.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställandesätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll inte var helt tillfredställande.

Umeå den 27 mars 2020

Bertil Burén
Lekmannarevisor
Utsedd av Region Västerbotten

Till granskningsrapporten hör bilagan:

- Grundläggande granskning år 2019 av AC-Net Externservice AB, revisionskontoret Region Västerbotten.

2020-03-27

Styrelsen för AC-Net Externservice AB
(556538–4095)

Grundläggande granskning år 2019

Jag bedömer att bolagets verksamhet år 2019 i allt väsentligt genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Eftersom styrelsen varken beslutade om verksamhetsplan eller internkontrollplan för år 2019 bedömer jag att styrelsens interna kontroll inte varit tillräcklig. Med hjälp av styrelsens protokoll kan jag dock se att styrelsen under året hållit sig informerad om verksamheten.

Styrelsens årsredovisning är mycket kortfattad. Jag bedömer att styrelsen kan utveckla sin uppföljning i årsredovisningen.

Positivt är att bolagets VD börjat vidta åtgärder i enlighet med mina rekommendationer.

Rekommendationer till styrelsen

Jag rekommenderar styrelsen att arbeta med följande förbättringsområden:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål.
- Inför varje år besluta om en internkontrollplan som bygger på identifierade risker i bolagets verksamhet. Internkontrollplanen bör innehålla information om vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollerna och när kontrollerna ska återrapporteras till styrelsen.
- Besluta om attestordning där det framgår vilka som är behöriga att mottagnings och beslutsattestera samt inom vilka beloppsgränser.
- Utred behovet av en dokumenthanteringsplan alternativt arkivplan för att säkerställa styrelsens kontroll över bolagets dokument.
- Utveckla styrelsens protokoll genom mer informativa ärendebeskrivningar och tydligare hänvisningar till beslutsunderlag.
- Lyft frågor till ägarna som berör otidligheter i ägarstyrning och direktiv. Uppmärksamma ägarna på risker för bolaget inom lagen om offentlig upphandling till följd av att kommunerna inte längre är indirekta ägare i bolaget.
- Utveckla uppföljningen i årsredovisningen. Se exempel i rapporten under avsnitt 6.

Umeå den 27 mars 2020

Bertil Burén

Lekmannarevisor

Utsedd av Region Västerbotten

Bilaga:

Grundläggande granskning år 2019 av AC-Net Internservice AB, revisionskontoret Region Västerbotten.

Grundläggande granskning år 2019

AC-Net Externservice AB

The logo for AC-Net, featuring the lowercase letters 'ac' in white inside a blue circle, followed by the lowercase letters 'net' in white. The logo is positioned in the upper middle section of the cover, overlapping the blue sky and the top of the landscape image.

ac net

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendationer	3
2. Bakgrund	4
Lekmannarevisorernas uppdrag	4
Iakttagelser i 2018 års granskning	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Avgränsningar	5
Revisionskriterier	5
Metod	6
3. Bolagets uppdrag och mål	6
Ägarnas uppdrag till bolaget	6
Styrelsens verksamhetsplan	7
Styrelsens krav på rapportering	8
Vår kommentar om styrelsens krav på rapportering	8
4. Styrelsens styrande dokument	8
Styrelsens styrdokument	8
5. Styrelsens löpande kontroll	9
Styrelsens interna kontroll	10
Ägarstyrningens påverkan på bolaget	10
Styrelsens tjänstemannastöd	11
6. Styrelsens uppföljning och rapportering	11
Styrelsens årsredovisning	11
7. Uppföljning av rekommendationer	12
8. Svar på revisionsfrågor	13
Rekommendationer	13
Bilaga: Exempel på underliggande revisionsfrågor	15

1. Sammanfattande analys

Vi bedömer att bolagets verksamhet år 2019 i allt väsentligt genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Eftersom styrelsen varken beslutade om verksamhetsplan eller internkontrollplan för år 2019 bedömer vi att styrelsens interna kontroll inte varit tillräcklig. Med hjälp av styrelsens protokoll kan vi dock se att styrelsen under året hållit sig informerad om verksamheten.

Styrelsens årsredovisning är mycket kortfattad. Vi bedömer att styrelsen kan utveckla sin uppföljning i årsredovisningen.

Under granskningen har vi haft dialog med bolagets VD och vissa av rekommendationerna i denna granskning har redan börjat åtgärdas.

Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att arbeta med följande förbättringsområden:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål.
- Inför varje år besluta om en internkontrollplan som bygger på identifierade risker i bolagets verksamhet. Internkontrollplanen bör innehålla information om vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollerna och när kontrollerna ska återsäkras till styrelsen.
- Besluta om attestordning där det framgår vilka som är behöriga att mottagning och beslutsattestera samt inom vilka beloppsgränser.
- Utred behovet av en dokumenthanteringsplan alternativt arkivplan för att säkerställa styrelsens kontroll över bolagets dokument.
- Utveckla styrelsens protokoll genom mer informativa ärendebeskrivningar och tydligare hänvisningar till beslutsunderlag.
- Lyft frågor till ägarna som berör otydligheter i ägarstyrning och direktiv. Uppmärksamma ägarna på risker för bolaget inom lagen om offentlig upphandling till följd av att kommunerna inte längre är indirekta ägare i bolaget.
- Utveckla uppföljningen i årsredovisningen. Se exempel i rapporten under avsnitt 6.

2. Bakgrund

Lekmannarevisor för AC-Net Externservice AB har i sin revisionsplan för år 2019 beslutat att avgränsa årets granskning till en grundläggande granskning. Revisionsplanen bygger på en riskanalys. Den grundläggande granskningen ska ge underlag för lekmannarevisors bedömningar i den årliga granskningsrapporten.

Lekmannarevisor ska enligt kommunallagen (10 kap. 3§) granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisor ska även granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningen av om verksamheten är ändamålsenlig och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarens, det vill säga i detta fall, fullmäktiges direktiv och beslut för bolaget.

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorns uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorn granskar bolagets styrelse och VD. Lekmannarevisorn ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorn ska också granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Prövningen av verksamhetens ändamålsenlighet och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarnas, det vill säga fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

Efter avslutad granskning ska lekmannarevisorn överlämna sin årliga granskningsrapport till de förtroendevalda revisorerna i Region Västerbotten. Lekmannarevisorn ska också överlämna sin rapport till bolagets bolagsstämma.

För år 2019–2022 har regionfullmäktige utsett Bertil Burén till lekmannarevisor i AC-Net Externservice AB. Enligt kommunallagen ska lekmannarevisorn ta hjälp av sakkunnigt stöd (12 kap. 8 §). Lekmannarevisorn bestämmer själv omfattningen på det sakkunniga stödet. För år 2019 har lekmannarevisor anlitat Eva Moe, certifierad kommunal revisor vid Region Västerbottens revisionskontor som sakkunnigt stöd.

Lekmannarevisorns granskning är en del av den samordnade revisionen av regionen. Det innebär att granskningsrapporter och revisionsberättelser från kommunala företag ska bifogas till revisionsberättelsen för regionen. Med stöd av den samordnade revisionen ska regionfullmäktige därefter ta ställning till instruktioner för sina ombud inför de kommunala företagens årsstämmor.

Auktoriserade revisorns uppdrag

Kommunala bolag ska också granskas av en yrkesrevisor. Yrkesrevisorn väljs av bolagsstämman och har i uppdrag att granska bokföring, årsredovisning, intern kontroll samt styrelsens och VD:s förvaltning. Bolagets yrkesrevisor skriver en revisionsberättelse som överlämnas till bolagsstämman. Yrkesrevisor ska också överlämna sin revisionsberättelse till revisorerna i Region Västerbotten. Bolagsstämman har valt Peter Söderman vid PWC till bolagets revisor.

Lekmannarevisorn och bolagets yrkesrevisor är två separata bolagsorgan med olika uppdrag. Uppdragen syftar till att ge ägaren ett så brett underlag som möjligt för sin bedömning i ansvarsfrågan avseende styrning, verksamhet och räkenskaper.

Uppdragen är delvis överlappande när det gäller granskning av den interna kontrollen.

Iakttagelser i 2018 års granskning

För år 2018 bedömde bolagets lekmannarevisor att bolagets verksamhet hade bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorn bedömde att verksamheten inom granskade områden delvis hade bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen inom granskade områden delvis varit tillräcklig.

Bedömningarna byggde lekmannarevisor på den underliggande granskningsrapport som PwC tagit fram. Av underlaget framgick exempelvis att styrelsen endast delvis hade kunnat verifiera att den interna kontrollen inom granskade områden hade varit tillräcklig.

Utifrån granskningen rekommenderade lekmannarevisor till styrelsen att:

- Årligen besluta om en verksamhetsplan i enlighet med ägardirektiv. Verksamhetsplanen ska styrelsen överlämna till ägarna.
- Se till att rapporteringen till ägarna är inriktad på måluppfyllelse och resultat.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge underlag för lekmannarevisors bedömningar i den årliga granskningsrapporten. För granskningen har vi formulerat följande övergripande revisionsfrågor:

- Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2018 års granskning?

I bilaga 1 finns exempel på underliggande revisionsfrågor som vi använt för att svara på de övergripande revisionsfrågorna.

Avgränsningar

Granskningen avser bolagets styrelse och VD. Granskningen är översiktlig med inriktning mot bolagets resultat för år 2019 och system för styrning och kontroll.

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning är:

- Kommunallagen, 2, 5 och 10 kap.

- Aktiebolagslagen, 8 kap.
- Årsredovisningslagen, 6 kap.
- Bolagsordning
- Ägardirektiv

Metod

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av styrelsens styrande och redovisande dokument samt av styrelsens protokoll. Avstämningar är genomförda med bolagets VD. I samband med slutrevision 2020-02-26 har en träff genomförts mellan lekmannarevisorer, företrädare från styrelsen samt bolagets VD. Syftet med träffen var att få information om bolagets verksamhet och resultat samt styrelsens arbete med att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll. Bolagets VD har som ett led i kvalitetssäkringen getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkast.

3. Bolagets uppdrag och mål

Ägarnas uppdrag till bolaget

Bolagsordning

AC-Net Externservice AB är ett helägt kommunalt bolag. Av bolagsordningen framgår att AC-Net Externservice ska utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare. Bolaget ska generera samhällsnytta genom att verka för att bolagets ägare i första hand men även att kunder på den öppna marknaden i andra hand får tillgång till ett regionalt datanät.

I bolagsordningen för AC-Net Externservice framgår att företaget ska tillämpa självkostnadsprincipen samt att företaget inte får bedriva spekulativ verksamhet. Där framgår även att bolaget ska agera inom det fastställda kommunala ändamålet och det kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Bolaget ska alltid lyfta principiella frågor eller frågor av större vikt till regionens fullmäktige.

Enligt bolagsordningen beslutar fullmäktige om ägardirektiv som avser bolagets huvuduppgift och verksamhetsinriktning. Fullmäktige ska också fastställa övergripande principiellt viktiga policys och inriktningsbeslut. Enligt kommunallagen ska fullmäktige även besluta om bolagsordningen.

Ägardirektiv

Enligt ägardirektiven ska AC-Net Externservice AB upprätta ett avtal mellan sig och AC-Net Internservice AB som reglerar bolagens rätt till nyttjande av det regionala nätet. AC-Net Externservice AB har i uppdrag att sälja ut överkapacitet som finns i fibernätet till externa aktörer. AC-Net Internservice AB:s behov av kapacitet ska alltid gå före Externservice behov.

Externservice betalar ingen ersättning för att nyttja Internservice regionala nät. Istället ansvarar AC-Net Externservice för alla kostnader som rör utrustning, underhåll och service i det regionala nätet.

AC-Net Externservice AB ska årligen och löpande rapportera till ägarna hur bolaget utvecklat sin verksamhet, hur bolaget uppfyllt sitt ändamål och hur bolaget säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Bolaget ska översända följande handlingar till ägarna:

- Protokoll från årsstämma
- Protokoll från styrelsesammanträde
- Verksamhetsplan och budget för påföljande år enligt ägarnas anvisningar
- Bolagets årsredovisning
- Revisionsberättelse
- Ekonomisk rapportering under löpande år enligt ägarnas anvisningar

Dessutom ska bolaget lämna information i samband med ägarsamråd och särskilda dialog- och utvecklingsmöten under verksamhetsåret.

Bolaget ska fullgöra sina skyldigheter enligt arkivlagen (SFS 1990:782). Regionstyrelsen är arkivmyndighet och ska ha tillsyn över att bolaget följer arkivlagen

Vår kommentar om ägarens direktiv

Ägaren bör se över kraven på återrapportering i ägardirektivet. Enligt kommunallagen (6 kap. 9§) ska regionstyrelsen årligen för varje aktiebolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående år har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Förslagsvis bör ägardirektivet kompletteras med krav på att den utvärdering som bolagets styrelse gör i förvaltningsberättelsen ska vara utformad så att den kan utgöra underlag för regionstyrelsens bedömning om verksamheten är genomförd i enlighet med de kommunala befogenheterna.

Bolagsstämman bör i enlighet med bolagsordningen besluta om strategiska mål för bolaget.

Regionfullmäktige beslutade i juni år 2019 om en ny ägarstruktur i AC-Net Externservice AB. Den sista december år 2019 fanns inga beslut om ny bolagsordning eller nya ägardirektiv från regionfullmäktige.

Styrelsens verksamhetsplan

Styrelsen beslutade inte om någon verksamhetsplan för år 2019.

I samband med styrelsens möte i september 2019 redovisade ordförande och VD förslag till verksamhetsmål för år 2020. Verksamhetsplanen är dokumenterad i en excelmatris. Av planen framgår inte vilka verksamhetsmål som är kopplade till ägardirektiv och bolagsordning. Dock framgår att verksamhetsmålen ska följas upp två gånger per år i samband med rapportering till Region Västerbotten.

Enligt protokoll (2019-12-18, § 1941) beslutade styrelsen att godkänna verksamhetsplanen för år 2020.

Vår kommentar om verksamhetsplanen

Styrelsen beslutade inte om någon verksamhetsplan inför år 2019 i enlighet med ägarnas direktiv.

Det är positivt att styrelsen beslutat om en verksamhetsplan för år 2020. Vår bedömning är verksamhetsplanen skulle kunna utvecklas. Exempelvis rekommenderar vi att styrelsen i sin verksamhetsplan tydliggör de mål och målvärden som har koppling till bolagets uppdrag enligt bolagsordning och ägardirektiv.

Styrelsens krav på rapportering

Styrelsen ska enligt sin arbetsordning sammanträda minst fyra gånger per år. Dagordning och övrig dokumentation ska skickas ut till styrelsens ledamöter senast en vecka före sammanträdet. Handlingarna ska innehålla beslutsunderlag.

Styrelsen ska vid varje sammanträde få ta del av ekonomiska rapportering som omfattar ekonomiskt utfall, budget och prognos av resultatet. I styrelsens arbetsordning finns en översikt över när i tid olika ärenden bör behandlas av styrelsen.

Vår kommentar om styrelsens krav på rapportering

Vi ser gärna att styrelsen i sin arbetsordning ställer krav på att rapporter som VD lämnar, exempelvis försäljning, investeringar, projekt, marknadsföring och även allmän information är skriftliga. På samma sätt som med andra skriftliga underlag bör styrelsens ledamöter i god tid innan styrelsens sammanträden få tillgång till rapporterna så att de hinner förbereda sig inför sina ställningstaganden. Enligt aktiebolagslagen är inte styrelsen beslutsför om inte samtliga ledamöter fått ett tillfredsställande underlag.

4. Styrelsens styrande dokument

Styrelsens styrdokument

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen beslutade om grundläggande styrdokument för år 2019.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Affärsplan	Nej	Inget krav från ägarna. 2020-02-26 beslutade styrelsen om en affärsplan för år 2020.
Arbetsordning	Ja	2019-09-27, § 1941
Instruktion till VD	Ja	2019-09-27, § 1941
Instruktion om rapportering	Ja	Finns i arbetsordning och instruktion till VD.
Verksamhetsplan för år 2019	Nej	Styrelsen har beslutat om en verksamhetsplan för år 2020.
Mätbara mål	Nej	Saknas för år 2019.
Budget år 2019	Ja	2019-02-11, §1913
Internkontrollplan för år 2019	Nej	Saknas för år 2019.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Attestordning	Nej	Av VD-instruktion framgår att VD's kostnader ska attesteras av ordförande i första hand och vice ordförande i andra hand. Det saknas dock en beslutad attestordning som exempelvis anger beloppsgränser för attestering av kostnader i den löpande verksamheten. En attestordning bör även ange vem som är mottagningsattestant respektive beslutsattestant.
Delegationsordning eller motsvarande	Nej	Saknas för år 2019. Vissa befogenheter framgår dock av arbetsordning och VD-instruktion.
Dokumenthanteringsplan	Nej	Saknas för år 2019. Det finns inget formellt krav på att det ska finnas en dokumenthanteringsplan. Vi bedömer att en dokumenthanteringsplan alternativt arkivplan skulle kunna hjälpa bolagets styrelse att ha kontroll över bolagets dokument.

Vår kommentar

Vi rekommenderar styrelsen att:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål.
- Besluta om en internkontrollplan.
- Besluta om en attestordning där det framgår vilka som är behöriga att mottagnings och beslutsattestera samt inom vilka beloppsgränser.
- Utreda behovet av en dokumenthanteringsplan alternativt arkivplan för att säkerställa styrelsens kontroll över bolagets dokument.

5. Styrelsens löpande kontroll

År 2019 hade bolagets styrelse fem protokollförda sammanträden. Protokollen är förda i nummerordning fram till och med juni 2019. Styrelsemötena från september och december 2019 innehöll samma paragrafnummer och samma paragraf fanns även på två ställen i samma protokoll.

Av protokollen framgick styrelsens beslut och hänvisningar till beslutsunderlag. Underlagen var dock inte bifogade till protokollen och det framgick inte var underlagen fanns. I hög grad saknade protokollen ärendetexter. Positivt är att VD under granskningen påbörjat arbetet med att utveckla protokollen.

En annan positiv iakttagelse var att styrelsen genomförde en utvärdering av sitt styrelsearbete under år 2019.

Vår kommentar

Enligt aktiebolagslagen får styrelsen endast fatta beslut i ärenden där samtliga styrelseledamöter har fått tillfälle att delta i ärendets behandling och fått ett tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet.

Vi bedömer att protokollen från år 2019 i hög grad saknade beskrivande ärendetexter. Protokollen saknade också tydlig hänvisning till underlagen. En risk med bristande ärendetexter är att styrelsens ledamöter inte fått tillräckliga underlag inför beslut.

Vi rekommenderar styrelsen att utveckla sina protokoll. När styrelsen exempelvis beslutar om en ny arbetsordning eller liknande bör den beslutade arbetsordningen antingen finnas bilagd till protokollet eller diarieförd med en hänvisning till diarie-nummer i protokollet.

Styrelsens interna kontroll

Enligt aktiebolagslagen ska styrelsen se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Styrelsens internkontrollplan

Styrelsen beslutade inte om någon internkontrollplan för år 2019.

Uppföljning av internkontroll

Varken i protokoll eller årsredovisning framgick att styrelsen gjort någon uppföljning av den interna kontrollen i bolaget.

Vår kommentar

Den interna kontrollen är ett verktyg för styrelsen att ha insyn och kontroll i bolagets verksamhet. Vi rekommenderar styrelsen att besluta om en internkontrollplan som bygger på identifierade risker i bolagets verksamhet. Internkontrollplanen bör exempelvis innehålla information om vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollerna och när kontrollerna ska återrapporteras till styrelsen.

Ägarstyrningens påverkan på bolaget

Den första januari 2019 gick bolagets majoritetsägare Regionförbundet i Västerbottens län samman med Västerbottens läns landsting och bildade Region Västerbotten.

Förändringen innebar att kommunerna som tidigare varit medlemmar i regionförbundet förlorade sitt indirekta ägande i AC-Net-bolagen. Handeln mellan kommunerna och AC-Net Internservice är en grundförutsättning för bolagets verksamhet. Detta påverkar även förutsättningarna för AC-Net Externservice.

I Region Västerbotten saknas riskanalyser om hur den förändrade ägarstrukturen kan påverka bolagets verksamhet.

Vår kommentar

Vi rekommenderar att styrelsen har dialog med ägarna om risker som är förknippade med lagen om offentlig upphandling.

Styrelsens tjänstemannastöd

Bolaget har tre anställda, en VD samt två säljare. Bolaget säljer en del av VD-tjänsten till AC-Net Internservice AB.

Vår kommentar

Det finns ett stort personberoende till VD. Vi bedömer att förändringar på VD-posten skulle kunna innebära en risk för verksamheten.

VD:s rapportering till Region Västerbotten

Region Västerbotten begärde information från bolaget två gånger under året, i samband med delår och helårsbokslut. VD rapporterade uppgifterna enligt en särskild mall framtagen av Region Västerbotten. I januari år 2020 lämnade VD in rapporten som gällde året 2019. Styrelsen hade vid inlämningstidpunkten inte hunnit ta del av rapportmaterialet. Först i efterhand i samband med styrelsens möte i februari år 2020 fick styrelsen information om vad VD rapporterat till Region Västerbotten.

Vår kommentar

Vi bedömer att det är en brist att styrelsen inte tagit ställning till de rapporter som VD överlämnat till Region Västerbotten.

6. Styrelsens uppföljning och rapportering

Styrelsens årsredovisning

Krav på årsredovisningen

Enligt årsredovisningslagen ska styrelsens förvaltningsberättelse innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Styrelsen ska redogöra för händelser av väsentlig betydelse för företaget som inträffat under räkenskapsåret.

Enligt ägardirektivet ska bolagets styrelse årligen och löpande rapportera till ägarna hur verksamheten utvecklas och om ändamålet med verksamheten uppfyllts samt hur den interna kontrollen säkrats. Av ägardirektivet framgår dock inte hur bolagets styrelse ska återrapportera genomförd verksamhet.

Styrelsens årsredovisning för år 2019

Enligt förvaltningsberättelsen har AC-Net Externservice i samarbete med länets kommunala stadsnät erbjudit ett konkurrens- och leverantörsneutralt fiberoptiskt nät med kapacitetstjänster till näringslivet. Bolaget har även samarbetat med andra aktörer som erbjuder förbindelser och kapacitetstjänster i hela Sverige och delar av Norden och Europa. Under år 2019 har bolaget upphandlat driften av nätet från en ny operatör.

Förvaltningsberättelsen innehöll ingen avstämning mot det kommunala ändamålet eller om verksamheten var genomförd i enlighet med de kommunala befogenheterna.

Vår kommentar

Som framgått ställde ägarna inga krav på att bolagets styrelse i årsredovisningen skulle redogöra för hur verksamheten var genomförd under året.

Vi anser att ägarna och bolagets styrelse skulle få en bättre kontroll över bolaget om styrelsen i samband med årsredovisningen följer upp och utvärderar:

- Om verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet.
- Om verksamheten är genomförd inom de kommunala befogenheterna.
- Resultat i förhållande till mätbara mål. De åtgärder som styrelsen vidtagit i händelse av att det varit avvikelser i förhållande till målen.
- Hur styrelsens styrning och kontroll fungerat under året.

7. Uppföljning av rekommendationer

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2018 års granskning.

Rekommendationer 2018 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Årligen besluta om en verksamhetsplan i enlighet med ägardirektiv. Verksamhetsplanen ska styrelsen överlämna till ägarna.		Styrelsen beslutade inte om någon verksamhetsplan för år 2019.
Se till att rapporteringen till ägarna är inriktad på måluppfyllelse och resultat.		Styrelsen har inte beslutat om någon verksamhetsplan med mål för år 2019. Rapporteringen till ägarna bör bygga på styrelsens verksamhetsplan.

Vår kommentar

Vi bedömer att styrelsen inte vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av 2018 års granskning.

8. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att bolagets verksamhet år 2019 i allt väsentligt skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Eftersom styrelsen varken beslutade om verksamhetsplan eller internkontrollplan för år 2019 bedömer vi att styrelsens interna kontroll inte varit tillräcklig.

Under granskningen har vi haft dialog med bolagets VD och vissa av rekommendationerna i denna granskning har redan börjat åtgärdas.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	NEJ	Styrelsen beslutade varken om verksamhetsplan eller internkontrollplan för år 2019. Styrelsen beslutade om exempelvis arbetsordning och VD-instruktion först i september år 2019.
Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?	NEJ	Flera viktiga styrdokument saknades för år 2019. Protokollen var för översiktliga.
Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	JA	Uppföljningen i årsredovisningen var för översiktlig. Däremot fick styrelsen den 26 februari 2020 information om den rapport VD hade lämnat till Region Västerbotten i januari 2020. Under samma paragraf intygade styrelsen att bolaget bedrivits enligt ägardirektiv och fastställt ändamål samt inom ramen för bolagets befogenhet.
Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2018 års granskning?	NEJ	

Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att arbeta med följande förbättringsområden:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål.
- Inför varje år besluta om en internkontrollplan som bygger på identifierade risker i bolagets verksamhet. Internkontrollplanen bör innehålla information om vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollerna och när kontrollerna ska återrapporteras till styrelsen.
- Besluta om attestordning där det framgår vilka som är behöriga att mottagning och beslutsattestera samt inom vilka beloppsgränser.
- Utred behovet av en dokumenthanteringsplan alternativt arkivplan för att säkerställa styrelsens kontroll över bolagets dokument.

- Utveckla styrelsens protokoll genom mer informativa ärendebeskrivningar och tydligare hänvisningar till beslutsunderlag.
- Lyft frågor till ägarna som berör otydligheter i ägarstyrning och direktiv. Uppmärksamma ägarna på risker för bolaget inom lagen om offentlig upphandling till följd av att kommunerna inte längre är indirekta ägare i bolaget.
- Utveckla uppföljningen i årsredovisningen. Se exempel i rapporten under avsnitt 6.

Umeå den 16 mars 2020

Eva Moe
Certifierad kommunal revisor

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga: Exempel på underliggande revisionsfrågor

Angående styrdokument

- Har styrelsen beslutat om en affärsplan eller motsvarande?
- Har styrelsen beslutat om en verksamhetsplan?
- Har styrelsen beslutat om mätbara mål?
- Har styrelsen beslutat om en instruktion för när och hur rapporter ska lämnas till styrelsen för styrelsens kontroll över bolagets verksamhet?
- Har styrelsen beslutat om en internkontrollplan?
- Har styrelsen beslutat om en delegationsordning?
- Har styrelsen beslutat om en attestordning?

Angående styrelsens löpande kontroll

- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen under året utvärderat sitt eget arbete?

Angående återrapportering

- Har styrelsen i årsredovisningen följt upp och utvärderat bolagets verksamhet mot det kommunala ändamålet?
- Har styrelsen i årsredovisningen följt upp och utvärderat om bolagets verksamhet är genomförd inom ramen för de kommunala befogenheterna?
- Har styrelsen i årsredovisningen följt upp och utvärderat målen i verksamhetsplanen?
- Har styrelsen i årsredovisningen följt upp och utvärderat att verksamheten håller sig inom ramen för styrelsens affärsplan?
- Har styrelsen i årsredovisningen eller i särskild rapport lämnat information om hur den interna kontrollen fungerat?
- Har styrelsen i årsredovisningen eller i särskild rapport lämnat information om att en utvärdering av det egna styrelsearbetet är genomförd?
- Har styrelsen i årsredovisningen eller i särskild rapport lämnat information om styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen hos företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget?

Angående resultat

- Är bolagets verksamhet genomförd i enlighet med ägarnas, dvs. fullmäktiges direktiv?
- Har bolagets styrelse hållit verksamheten inom ramen för de kommunala befogenheterna?
- Har styrelsen haft en tillräcklig intern kontroll?

